

STRATEGISKE POTENTIALER I REGISTRERING AF AKTIVITETER

Rapport / Juni 2021

Peter Forsberg &
Daniel Hayman

Idrættens
Analyseinstitut

STRATEGISKE POTENTIALER I REGISTRERING AF AKTIVITETER

Titel

Strategiske potentialer i registrering af aktiviteter

Forfatter

Peter Forsberg og Daniel Hayman

Rekvirent

Lokale og Anlægsfonden

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Getty Images/Tom Werner

Udgave

1. udgave, Aarhus, juni 2021

Pris

Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93784-34-5 (pdf)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Frederiksgade 78B, 2.

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	6
Del 1: Analyse- og forståelsesramme	8
Teoretisk tilgang.....	8
Status på aktivitetsregistrering	9
Del 2: Brug og forventninger til aktivitetsregistrering med kameraer	15
Kommunernes brug af og forventninger til aktivitetsregistrering med kameraer	15
LOA's brug af og forventninger til aktivitetsregistrering med kameraer.....	24
Del 3: Opsamling og fremtidige perspektiver.....	30
Aktivitetsregistrering med kameraer er nyt.....	30
Fremtidige perspektiver.....	31
Litteratur	34
Bilag 1	35
Bilag 2	36

Indledning

Måling af aktivitet i idrætsfaciliteter har de seneste ti år fået stigende opmærksomhed. Det skyldes, at en lang række undersøgelser i enkeltstående kommuner¹ har vist, at idrætsfaciliteter kunne benyttes mere og komme flere borgere til gavn.

Dertil kommer, at forskningsprojektet 'Fremtidens idrætsfaciliteter' i 2017 gennemførte en omfattende undersøgelse af benyttelse af almindelige idrætshaller, kunstgræsbaner og svømmehaller i 23 kommuner (Høyer-Kruse, Iversen, & Forsberg, 2017). Undersøgelsen anvendte manuelle registreringer og viste i tråd med tidligere undersøgelser i kommuner, at der bliver booket en del flere tider i idrætsanlæg, end der faktisk benyttes. I almindelige idrætshaller var den samlede benyttelse på hverdage fra kl. 16-22 61 pct., selvom 83 pct. af tiderne i perioden var booket.

Undersøgelsen i regi af Fremtidens idrætsfaciliteter har skærpet interessen for aktivitetsregistrering i idrætsfaciliteter. Siden forskningsprojektets undersøgelse er der sket en teknologisk udvikling af kamerateknologien, som gør den billigere, og det er nu muligt at opsætte kameraer i et stort antal idræts-, fritids- og kulturfaciliteter over en hel sæson. Det åbner op for en mere strategisk tilgang til brug af aktivitetsregistrering, som er baggrunden for dette notat.

Pilotprojekt om aktivitetsregistrering med kameraer

Lokale og Anlægsfonden (LOA) har i lyset af den stigende interesse for aktivitetsregistrering i idrætsfaciliteter med kameraer søsat et pilotprojekt, som har til formål at udbrede og undersøge, hvordan aktivitetsregistrering med kameraer kan anvendes strategisk af fonden og kommuner. Fonden lancerede et pilotprojekt i 2018 i samarbejde med et mindre antal kommuner, hvor man fik opsat cirka 100 kameraer primært i kommunernes idrætsfaciliteter. Det var også hensigten at opsætte kameraer i fritids- og kulturfaciliteter. Siden 2018 er flere kommuner kommet til, og ultimo 2020 indgår 23 kommuner i LOA's netværk om kameraregistrering². Se bilag 1 for en oversigt over kommuner og antal kameraer.

Dette notat skal ses i forlængelse af LOA's pilotprojekt. Sigtet med notatet er at skabe overblik over, hvordan aktivitetsregistrering med kameraer kan anvendes strategisk af LOA og kommunerne. Det inkluderer blandt andet perspektiver i forhold til at udvikle et analyse-redskab, der med afsæt i en række nøgletal kan bruges af LOA og kommunerne. Nøgletalene skal være nemme at formidle og forstå og kunne opdateres løbende.

Notatet trækker på en række forskellige kilder. For det første trækker Idan på den eksisterende viden om aktivitetsregistrering. Hovedparten af denne viden er skabt med baggrund i manuelle registreringer, men den har også relevans for aktivitetsregistrering med kameraer. For det andet trækker Idan på interviews og fokusgrupper med nøglepersoner i LOA

¹ Se www.idan.dk/idan-undersoeger/idraet-og-faciliteter-i-kommunen/for-overblik-over-undersogelser.

² Det er ikke alle 23 kommuner, som indgår i LOA's pilotprojekt. En del kommuner har på eget initiativ opsat kameraer.

og kommunerne. I alt er der gennemført interviews med syv nøglepersoner, og der er blevet gennemført to fokusgrupper.

Det er vigtigt indledningsvist at klargøre, at fokus alene har været på aktivitetsregistrering set fra kommunerne og LOA's perspektiv. Der har eksempelvis ikke været fokus på, hvordan brugere opfatter at være 'underlagt' aktivitetsregistrering. Brugerperspektivet berøres dog kort til sidst i notatet.

Med baggrund i ovenstående er notatet delt i tre afsnit. Første afsnit angiver en overordnet analyse- og forståelsesramme. Her beskrives den overordnede status vedrørende aktivitetsregistrering, og tre teoretiske tilgange til at arbejde strategisk med aktivitetsregistrering præsenteres. Dernæst følger et afsnit, som sætter fokus på henholdsvis kommunerne og LOA's forventninger til brug af aktivitetsregistrering. I afsnittet om kommunerne er fokus indledningsvist på at beskrive, hvorfor kommunerne opsætter kameraer, og hvordan de bruger/forventer at bruge data strategisk. Fokus er også på, hvor kommunerne måler og kunne tænke sig at måle. I afsnittet om LOA er fokus på, hvorfor LOA har iværksat pilotprojektet og centrale overvejelser i fonden om, hvordan man bruger/forventer at bruge data strategisk. Tredje og sidste afsnit summerer op og fokuserer på – med baggrund i de forrige afsnit – fremtidige perspektiver, herunder for et analyseredskab.

Del 1: Analyse- og forståelsesramme

I dette afsnit præsenteres den overordnede analyse- og forståelsesramme. Først præsenteres en teoretisk tilgang til at anvende data fra kameramåling strategisk, og der gives et kort rids over udviklingen i aktivitetsregistrering samt den aktuelle status.

Teoretisk tilgang

Baggrunden for dette notat er ønsket om at anvende aktivitetsregistrering strategisk. At agere strategisk kan midlertidigt dække over mange forhold, hvorfor fokus indledningsvist er på, hvad der menes med strategisk. Afsættet for at definere begrebet 'strategisk' tages i teorien om 'performance management' (Se f.eks. Dooren, Bouckaert, & Halligan, 2015).

Årsagen til at se aktivitetsregistrering i relation til performance management er inspireret af Iversen, Forsberg og Høyer-Kruse (artikel under udarbejdelse). De interesserer sig for performance management i lyset af den stigende brug af begrebet i den offentlige sektor i den vestlige verden – herunder Danmark. Performance management kan i denne sammenhæng defineres som systematiske målinger af resultater eller output, der kan bruges til at styre eller lede en organisation strategisk i en given retning eller mod givne mål.

Iversen, Forsberg og Høyer-Kruse analyserer styrker og svagheder ved mål for booking, benyttelse og fremmøde i forhold til forskellige aktører, og de lægger på den måde op til en strategisk forståelse.

Inden for performance management-litteraturen distanceres der mellem tre overordnede perspektiver for, hvordan data – dvs. aktivitetsregistrering – specifikt kan anvendes. I denne sammenhæng kan perspektiverne oversættes til 'læring', 'formidling/dialog' og 'myndighedsudøvelse/beslutninger'. De tre tilpassede perspektiver³ anvendes her som en overordnet ramme for, hvordan aktivitetsregistrering kan bruges strategisk. Perspektiverne er uddybet herunder:

- Læring handler i denne sammenhæng om, hvordan aktivitetsdata kan gøre aktører klogere på forskellige forhold, og data indsamles med læring for øje. Det kan f.eks. være relevant i den kommunale administration, hvor data kan give indsigt i, hvordan forskellige initiativer virker i forhold til at øge fremmøde til bookede tider. Det kan også handle om at lære mere om, hvad der sker decentralt i faciliteter – f.eks. antallet af udøvere på tværs af tidsrum.
- Formidling/dialog handler i denne sammenhæng om, hvordan aktivitetsdata kan anvendes til at kommunikere med og til omverdenen. Kommunikation kan have forskellige perspektiver, som kan inkludere forskellige aktører. Eksempelvis kan aktivitetsdata anvendes til at dokumentere den værdi, som idrætsfaciliteter har

³ De tre teoretiske perspektiver er tilpasset, så de har relevans i forhold til notatet og aktivitetsregistrering i danske fritidsfaciliteter. De tre teoretiske perspektiver, som anvendes, er inspireret af van Dooren, Bouckaert og Halligans (2010) arbejde, men afviger på visse områder fra deres oprindelige udformning.

over for det politiske niveau (f.eks. ved at vise antallet af aktiviteter i faciliteterne). Et andet eksempel kan være, at formidling er rettet mod borgere eller foreninger. Her kan fokus være på at formidle, at der er tilgængelige tider i idrætsfaciliteterne, som borgere og foreninger kan booke. Et tredje eksempel kan være, at data anvendes til at skabe dialog med centrale brugere i forhold til brugen af faciliteter.

- Myndighedsudøvelse/beslutninger handler i denne sammenhæng om beslutninger relateret til fordeling af ressourcer. Der kan også her tænkes i forskellige måder, hvorpå det kan komme i spil. Eksempelvis kan aktivitetsdata anvendes som et parameter i fastsættelsen af tilskud til idrætsanlæg. Et andet eksempel kan være, at aktivitetsdata anvendes af den kommunale forvaltning til at træffe beslutninger om fordeling af tider i idrætsfaciliteter. Viden om gentagne udeblivelser kan eksempelvis medføre, at en fast tid fratages en bruger og gøres tilgængelig for andre brugere.

De tre perspektiver er ovenfor præsenteret enkeltvis, fordi de teoretisk dækker over forskellige tilgange til at bruge aktivitetsdata strategisk. I praksis kan perspektiverne være sammenvævet, ligesom at de kan overlappe hinanden. Så vidt muligt, er det søgt at holde perspektiverne adskilt.

Status på aktivitetsregistrering

I det følgende præsenteres et kort rids over udviklingen i aktivitetsregistrering i idrætsfaciliteter.

Som det blev beskrevet i indledningen, er der gennem de seneste ti år blevet foretaget aktivitetsregistreringer i idrætsfaciliteter, og der er i perioden sket en udvikling i metoderne, som har været anvendt til at indsamle data. Udviklingen beskrives kort herunder.

Nogle af de første aktivitetsregistreringer blev foretaget med varmesøgende kameraer, som kunne opgøre antallet af personer i en given idrætsfacilitet. De varmesøgende kameraer målte de varme kroppen i faciliteten, og på den måde kunne de angive, om der var aktivitet eller ej. Denne information kunne sammenkøres med bookingdata, hvorved det blev muligt at få indsigt i brugeres fremmøde til bookede tider. Softwareløsninger blev også forsøgt udarbejdet med henblik på at indsamle informationer om antallet af udøvere samt deres køn og alder. Også typen af aktivitet blev forsøgt registreret.

De varmesøgende kameraer var dyre og svære at opsætte i faciliteterne, og selvom kameraerne havde den fordel, at de indsamlede uvildig data (dvs. uden betydelig menneskelig indblanding), blev metoden aldrig udbredt til et større antal kommuner.

I stedet vandt manuelle registreringer frem. Disse registreringer blev gennemført af en registrant, som skulle være til stede i faciliteten én gang i timen. Denne data kunne sammenkøres manuelt med bookingdata, hvorved det (ligesom med de varmesøgende kameraer) var muligt at få indblik i fremmøde til bookede tider.

Den manuelle registrering gav mulighed for at indsamle en lang række informationer i supplement til, om der var aktivitet eller ej. Køn, alder, aktivitetstype og arrangør var nogle af de forhold, der blev indsamlet om aktiviteterne. En anden fordel ved metoden (ift. f.eks. varmesøgende kameraer) var, at det var muligt at gennemføre registreringer i mange forskellige typer af faciliteter. Den manuelle registrering gjorde, at registranter relativt nemt kunne instrueres i at gennemføre registreringer i nye typer af faciliteter. F.eks. er manuelle registreringer blevet anvendt i skøjtehaller, tennisanlæg og udendørs løberuter, hvor de varmesøgende kameraer ikke har været anvendelige.

De manuelle registreringer havde dog også en række ulemper. De var ressourcetunge både i forhold til dataindsamling (instruktion såvel som registrering) og dataanalyse. Dertil kommer, at de manuelle registreringer kun var baseret på registrantens tilstedeværelse én gang timen, hvilket potentielt kunne betyde, at korte aktiviteter gik under radaren. Den menneskelige faktor betyder også, at der kan opstå problemer med, at registranter ikke mødte op til deres registrering, ligesom registranter er mindre uvildige end varmesøgende kameraer. Der har derfor også været en del kritik – særligt fra brugeres side – af manuelle registreringer.

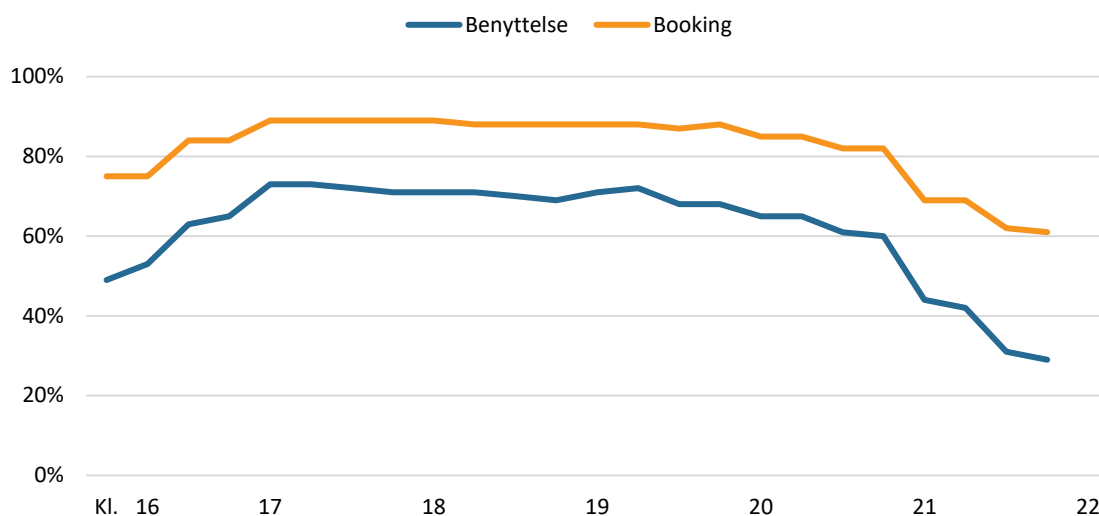
Som ovenstående klarlægger, er der fordele og ulemper ved begge metoder. Ser man på deres anvendelse, har den manuelle metode været langt mere anvendt end de varmesøgende kameraer, og derfor er fokus nedenfor på, hvordan disse strategisk er blevet anvendt.

Manuelle aktivitetsregistreringer i et strategisk perspektiv

I det følgende er fokus først på kort at præsentere de centrale data fra de manuelle registreringer og angive, hvordan de strategisk har været anvendt.

De manuelle registreringer, som eksempelvis er gennemført i forbindelse med Idan-undersøgelser i kommuner, er baseret på registreringer i to uger (typisk kun på hverdage) fra kl. 16-22. Registreringerne har først og fremmest haft til hensigt at undersøge omfanget af idrætsfaciliteters benyttelse. Dvs. om der er én eller flere brugere til stede i faciliteterne. Et eksempel på en visning heraf fremgår af figur 1 herunder. Figuren viser booking og benyttelse for almindelige haller på hverdage fra kl. 16-22, og figuren giver indsigt i variationer i løbet af tidsrummet. Data kan brydes ned på enkelte haller/faciliteter, ligesom det er muligt at bryde data ned på enkelte dage (f.eks. fredage). Det er også muligt at se på et mindre antal udvalgte haller/faciliteter – f.eks. med afsæt i deres lokalitet. Men da data typisk kun er baseret på optællinger i én til to uger, er der relativt få målepunkter, og der er derfor visse metodiske udfordringer med at bryde data op.

Figur 1: Booking og benyttelse på tværs af registreringsperioden (pct.)

Figuren viser den procentvise booking og benyttelse i almindelige idrætshaller fra kl. 16-22. Data er indsamlet i 321 idrætshaller i 23 kommuner i marts 2017. Kilde: Fremtidens idrætsfaciliteter (Høyer-Kruse, Iversen & Forsberg, 2017).

Registreringerne indsamler også en række supplerende informationer om de afholdte aktiviteter. De centrale, supplerende data vedrører antallet af udøvere, deres køn og alder. Desuden er det muligt at se på, hvilken type af aktivitet der afholdes, samt hvem der står for den. Det er muligt at se på de disse parametre over tid (dvs. tidspunkter i løbet af dagen) og dage, men igen med forbehold for, at der kun er få målepunkter, hvis data brydes meget op.

I et strategisk perspektiv er det afgørende at nævne, at de manuelle registreringer er blevet underlagt en egentlig analyse, og at data på den måde er blevet behandlet og gjort tilgængelig i rapportformat. Analyserne tager afsæt i situationen for den pågældende dataregistrering (typisk to uger), som på den måde skaber et fælles grundlag for foreninger, politikere og embedsværk. Eksempler på afrapporteringer af aktivitetsdata kan ses på Idans hjemmeside⁴. Det skal her nævnes, at det ikke kun er Idan, som har gennemført disse analyser. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund har eksempelvis også gennemført analyser.

Disse afrapporteringer af benyttelse har typisk ikke stået alene, og det er i et strategisk perspektiv væsentligt. Rapporterne har ud over analysen af aktivitetsdata typisk også inkluderet analyser af borgernes idræts- og fritidsvaner samt foreningernes status og virker. Fokus har også været på kommunale udgifter til idræt samt dækning af faciliteter. Tilsammen har rapporterne skabt en overordnet kontekst, som aktører kan inddrage i strategiske beslutninger på idræts- og fritidsområdet.

⁴ Se www.idan.dk/idan-undersoeger/idraet-og-faciliteter-i-kommunen/for-overblik-over-undersogelser.

Da der er foretaget et stort antal analyser af aktivitetsdata baseret på manuelle registreringer, er det ikke muligt at opsummere alle strategiske tiltag, som er foretaget. Boks 1 herunder beskriver, hvordan data er blevet anvendt i forhold til læring, formidling og myndighedsudøvelse med afsæt i en case. I 2013 fik man i Rudersdal Kommune gennemført en analyse af benyttelsen af idrætsfaciliteter i kommunen, og det førte til vedtagelse af nye principper for halfordeling.

Boks 1: Eksempel på strategisk anvendelse af manuelle registreringer

Caseeksempel: Idræt i forandring i Rudersdal Kommune

Rudersdal Kommune fik i 2013 gennemført en omfattende undersøgelse af idræts- og fritidsområdet af Idrættens Analyseinstitut og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved SDU.

Undersøgelsen inkluderede blandt andet undersøgelser af børns, unges og voksnes idræts- og fritidsvaner samt en undersøgelse af idrætsforeningernes trivsel og virke. Desuden indgik en stor undersøgelse af den faktiske brug af de fleste større indendørs faciliteter i kommunen. Denne undersøgelse viste, at en del flere tider blev booket, end der faktisk blev benyttet. Samtidig viste undersøgelsen blandt foreningerne, at mange foreninger efterspurgte mere træningstid i faciliteterne, og at få foreninger afmeldte tider, de alligevel ikke fik brug for.

Blandt andet på den baggrund gik kommunen i gang med at udvikle og vedtage nye principper for fordeling af tider i indendørs idrætsfaciliteter. Projektet fik titlen 'Idræt i forandring' og havde blandt andet til formål at øge benyttelsen af de eksisterende faciliteter. Både i forhold til antallet af aktivitetstimer, men også i forhold til antallet af aktive i de enkelte aktivitetsforløb.

I arbejdet med at udvikle de nye principper for halfordeling indgik bl.a. data fra undersøgelsen af benyttelse, hvilket var med til at gennemføre politisk beslutning om nye fordelingsprincipper. De nye principper indeholdt skærpet fokus på, at særligt tidsrummet mellem kl. 17 og 20 skulle bruges effektivt og være for børn og unge, mens voksne og ældre kunne træne før/efter. Desuden vedtog man, at der skal et vist antal aktive på et hold for at kunne få en booking, ligesom man også opstillede særlige regler for eliteidrættens brug af idrætsfaciliteterne.

Eksemplet fra Rudersdal Kommune illustrerer en strategisk proces, hvor data har spillet en væsentlig rolle undervejs: Fra at identificere et problem til også at indgå i problemløsningen.

Se mere her på kommunens hjemmeside⁵.

Aktivitetsregistrering med kameraer

Manuel aktivitetsregistrering er de senere år blevet afløst af registrering med kameraer. Kameraregistreringen er hidtil primært sket i indendørs idrætsfaciliteter, men kameraregistrering er allerede i færd med at blive udbredt til udendørs faciliteter samt andre former for kultur- og fritidsfaciliteter.

⁵ https://idraet.rudersdal.dk/files/media/2017/46/idraet_i_forandring_-_faciliteter_for_fremtiden.pdf

Selvom der dybest set blot er tale om en anden metode til at foretage registreringer på, så er overgangen til kameramålinger i mange henseender en 'game changer'. Det er i hvert fald det billede, som interviews med embedsværket i kommunerne giver indtryk af, ligesom det er baggrunden for LOA's interesse i projektet. Hvorledes det forholder sig i et strategisk perspektiv er et centralt omdrejningspunkt for dette notat.

Umiddelbart er det to forhold i et strategisk perspektiv, som kamerateknologien influerer på.

For det første giver kamerateknologien mulighed for bedre og mere præcist data. Med kameraer er det eksempelvis muligt at foretage registreringer over hele sæsoner og ikke kun i udvalgte perioder på én til to uger. Det giver langt flere målepunkter, og stikprøvedata erstattes med faktuelle data. Det minimerer udfordringer med målingernes validitet. Kameraerne tager et billede og beror ikke på en registrants vurdering, og databehandlingen foregår elektronisk, hvilket minimerer risikoen for fejl. Dertil kommer, at data og analyser kan dannes løbende og præsenteres i en visualisering⁶.

I et strategisk perspektiv betyder den øgede validitet og løbende måling ifølge flere medarbejdere i embedsværket i kommunerne, at man eksempelvis kan bevæge sig fra diskussioner om, hvorvidt målingerne tegner et retvisende billede til dialog om, hvordan idrætsfaciliteter kan benyttes bedre. Dialogen med brugere og politikere italesættes af medarbejderne som mere frugtbar, når den har afsæt i aktivitetsregistrering med kameraer.

For det andet giver kamerateknologien mulighed for at udvide områderne, data kan anvendes på. Hidtil har aktivitetsregistreringsdata primært været anvendt inden for idræts- og fritidsområdet, hvor sigtet groft sagt har været at måle benyttelse og benytte faciliteter bedre. Men med aktivitetsregistrering via kameraer er der åbnet op for, at registreringer også kan anvendes i kommunernes arbejde med driftsoptimering og grøn omstilling. Det er et sigte, som særligt foregår i regi af GATE-21⁷. Eksempler herpå kan være at anvende aktivitetsdata til at optimere eller effektivisere bygningsdrift af idræts- og fritidsfaciliteter. Det kan f.eks. være i forhold til at mindske forbrugsudgifter relateret til rengøring, lys, vand, varme og ventilation.

Aktivitetsregistrering med kameraer er nyt

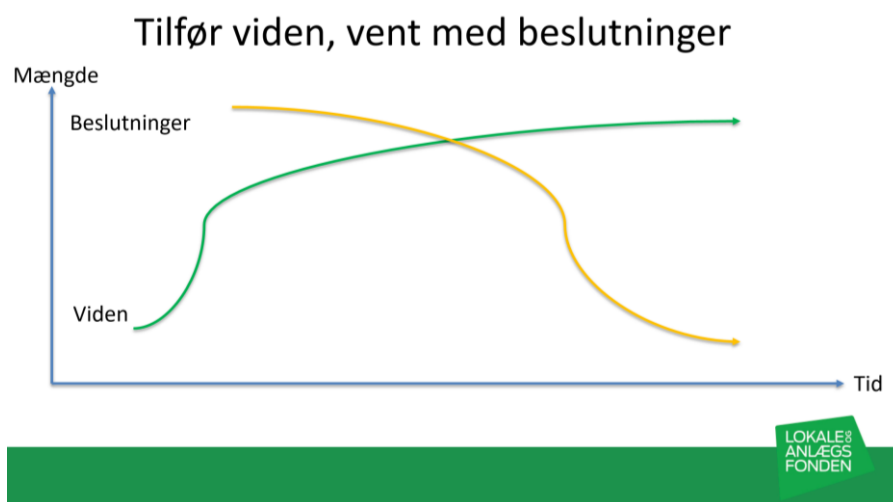
Selvom et lille antal kommuner har nogle års erfaring med aktivitetsregistrering med kameraer, er det vigtigt at understrege, at målinger med denne metode har været anvendt i relativt kort tid. Langt de fleste af de medarbejdere i embedsværket, som er blevet interviewet til denne undersøgelse, påpeger da også, at man i kommunen stadig er ved at finde ud af, hvordan man skal anvende kameradata. Det er nyt for kommunerne at arbejde data-drevet, og de er i en afklaringsproces, hvor de søger at skabe overblik over potentialerne ved kameramålinger i deres kommuner.

⁶ GATE-21 har udarbejdet en visualisering – eller et dashboard – som er målrettet forskellige aktører (politikere, embedsværk og halinspektører). Visualiseringen viser aktiviteten i faciliteter/anlæg løbende.

⁷ GATE-21 er et partnerskab, som arbejder for at accelerere grøn omstilling. Se mere her: <https://www.gate21.dk/om-gate-21/>

Betoningen af afklaringsprocessen gør det relevant at inddrage en figur, som LOA anvender i deres dialog med byggeprojekter (se figur 2 herunder). Pointen med figuren, som kaldes 'projektparadokset', er, at det er vigtigt at tilføre viden og vente med beslutninger. Baggrunden for modellen er erfaringer med, hvordan anlægsprojekter typisk forløber. Beslutninger træffes ofte tidligt i projektfasen, hvor der er begrænset viden til stede. Det kan betyde dårlige og fejlslagne beslutninger, som kan fordyre projekter. Deslige gælder, at tidlige beslutninger har stor indflydelse på senere beslutninger. Når man har begivet sig i én retning, er det svært at vende om eller skifte spor.

Figur 2: Projektparadokset

Et eksempel fra idrættens verden kan være, at beslutningen om at opføre en svømmehal træffes, før en grundig dialog med brugerne og borgerne er gennemført. Det kan få den konsekvens, at udformningen af bassiner og faciliteter ikke er i overensstemmelse med brugerne og borgernes ønsker. Når svømmehallen er opført, er det svært at forandre den i henhold hertil.

Figuren har relevans i forhold til dette projekt – og særligt i forhold til perspektiverne for at skabe et analyseredskab med nøgletal. Beslutningen om eventuelle nøgletal kræver en vis viden om kameramåling. Hvis den rette viden ikke er til stede (f.eks. tidligt i processen), kan faren være, at der etableres uhensigtsmæssige nøgletal. Derfor er det vigtigt at have figuren med i overvejelserne, når nøgletal skal etableres.

Del 2: Brug og forventninger til aktivitetsregistrering med kameraer

Andet afsnit fokuserer på kommunerne og LOA's brug/forventninger til brug af aktivitetsregistrering med kameraer. Fokus er også på at beskrive, hvorfor kommunerne har opsat kameraer, samt hvor langt de er i processen (jf. projektparadokset). Først er fokus på kommunerne, dernæst på LOA

Kommunernes brug af og forventninger til aktivitetsregistrering med kameraer

Der indgår aktuelt (ultimo 2020) 23 kommuner i LOA's netværk om aktivitetsregistrering (se evt. bilag 1). Kommunerne har forskellige bevæggrunde for at anvende kameramåling og er forskellige steder i processen, ligesom kommunernes brug/forventning til brug varierer. Det er her vigtigt at nævne, at kommunerne – som vi skal senere – befinder sig på forskellige stadier i forhold til at udrulle kameraer (jf. figur 2).

Empirisk trækker afsnittet på interviews og fokusgruppeinterviews med otte kommuner. Der er forsøgt at opnå variation i forhold til geografi og erfaring. Der har også været fokus på at få repræsentation af kommuner med kommunale såvel som selvejende idrætsanlæg. Der er dog en overrepræsentation af kommuner med kommunale anlæg i det empiriske data og LOA's projekt, hvilket sandsynligvis skyldes, at det er nemmere for kommuner at opsætte kameraer i anlæg, de selv ejer og drifter.

Erfaringer i kommuner med aktivitetsregistrering med kameraer

Der er stor forskel på, hvor langt kommunerne er med at bruge kameraerne. Nogle kommuner har haft kameraer i funktion i et par år, mens andre først har taget dem i brug i år. Endelig er der en gruppe af kommuner, som forventer at få kameraerne i brug i begyndelsen af 2021.

Fælles for alle kommunerne er, at hovedfokus (dvs. der hvor kameraer er opsat/bliver opsat) er på større indendørs idrætsfaciliteter. Kommunernes tanker om, hvor det er relevant at opsætte kameraer, er i fokus senere i afsnittet.

Kalundborg Kommune er et eksempel på en kommune med en del erfaring, og her har kameraerne været i funktion i et stykke tid (siden 2018). Kommunen har aktuelt opsat kameraer i haller i 11 anlæg, i gymnastiksale på 13 skoler og i to øvrige faciliteter⁸. Kalundborg Kommune har en hjemmeside, hvor alle målinger bliver offentliggjort, så brugere, borgere, politikere og forvaltningen løbende kan følge med i aktivitetsregistreringen i faciliteterne.

En anden kommune, som har en del erfaring med måling, er Holbæk Kommune. Kommunen har gennemført aktivitetsregistrering med kameraer i et mindre antal anlæg, men fra efteråret 2020 er måling blevet udrullet til alle idrætsfaciliteter i kommunen (kommunale

⁸ Facilitetsliste kan ses her: www.kalundborg.dk/borger/kultur-natur-og-fritid/fritid/meget-mere-haltid

såvel som selvejende). Aktuelt måles der i alt i 20 idrætshaller i kommunen⁹. I Holbæk Kommune kan man ligesom i Kalundborg Kommune løbende følge med i registreringerne på kommunens hjemmeside.

En repræsentant for kommuner med kortere erfaring er Slagelse Kommune. Kommunen har siden sommerferien 2020 haft kameraer opsat i 13 haller, hvoraf syv er selvejende. Ifølge kommunens hjemmeside tages der løbende stilling til behovet for at opsætte kameraer i øvrige faciliteter. Kommunen har også en hjemmeside, som fortæller om projektet, men modsat Kalundborg og Holbæk Kommune er det ikke muligt løbende at følge med i registreringerne.

Der findes også kommuner, for hvem kameramåling ikke for alvor er gået i gang. Odense Kommune er et eksempel herpå. I kommunen er det planen at opsætte kameraer i op mod 50 faciliteter, og de er klar til at gå i luften 1. januar 2021. Faciliteterne spænder bredt og tæller både kommunale, selvejende og skoler. Kameraer er primært opsat i indendørs haller, men kommunen vil også gerne opsætte dem udendørs, men arbejder pt. med at finde den rette løsning. Kommunen har ikke en decideret hjemmeside om projektet.

En anden kommune, som har relativt lille erfaring med aktivitetsregistrering, er Holstebro Kommune. Kommunen har kameraer, som skal opstilles, men pt. er de kun sat op i én selvejende hal, mens de er på vej til at blive sat op i de kommunale. Kommunen har ikke en decideret hjemmeside om projektet. I kommunen er man endnu ikke helt klar på, hvordan data skal bruges, og man befinder sig i en indledende afklaringsfase, hvor man søger at blive klogere på målingernes styrker og svagheder.

Som det fremgår af eksemplerne ovenfor, er der stor variation i forhold til, hvor langt kommunerne er med at anvende kameraer.

I den resterende del af afsnittet nævnes kommunerne ikke med navn. Fokus er på at frembringe centrale eksempler på kommunernes ageren, og det er vurderet, at denne del fungerer bedst, hvis der ikke henvises til specifikke kommuner.

Hvor skal der måles?

Et af de forhold, som LOA har ønsket særligt fokus på, er, hvor der skal måles. Som fond har LOA et bredt sigte og arbejder for at udvikle byggeri inden for idræts-, fritids- og kulturområdet. Derfor er fonden i udgangspunktet også interesseret i, at kameraer opsættes i alle typer af faciliteter.

Aktivitetsregistrering har typisk været foretaget i større idrætsfaciliteter som almindelige idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner. Desuden er der foretaget registrering i små haller og mindre gymnastiksale. Det er også disse typer af faciliteter – særligt de større – som kommunerne måler i. Der er ret få, som måler i fritids- og kulturfaciliteter, om end flere har interesse heri.

⁹ Facilitetsliste kan ses her: holbaek.dk/kultur-og-fritid/aktivitetsmaaling-i-idraetsfaciliteter/

I interviews og fokusgrupper er personer fra det kommunale embedsværk blevet spurgt til, hvor de forestiller sig, at det er relevant at opsætte kameraer. Der er forskellige svar på spørgsmålet, som det fremgår herunder.

Nogle kommuner er interesseret i at få så meget data som muligt og inkludere alle typer af faciliteter. Fokus er selvfølgelig på de store faciliteter som almindelige haller, men man vurderer også, at det er vigtigt at få de mindre lokaler med, da der lokalt kan være stor efterspørgsel på dem (og nogle gange mere efterspørgsel end på almindelige idrætshaller), og fordi de er vigtige i det samlede billede. Det er også vigtigt i forhold til at kunne tegne et billede internt i kommunen af, hvordan forskellige typer af faciliteter bruges (forskelligt). En embedsperson i en kommune nævner også, at de har interesse i at opsætte kameraer i gang- og foyeområder. Det kan give en idé om flow i faciliteterne. Herunder om disse områder kan anvises mere optimalt – f.eks. som opholdsrum.

Andre kommuner er mere tilbageholdende i forhold til at opsætte kameraer og ser primært relevans i de typer af faciliteter, som er dyrest i drift, og som er mest efterspurgt. Det er typisk almindelige idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner. Her er opfattelsen, at det ikke giver så meget mening at registrere aktivitet i faciliteter, som ikke tilnærmelsesvis er fuldt booket.

Embedspersonerne er også blevet spurgt til, hvilke typer af faciliteter (kommunale, selvejende og skolefaciliteter) kameraerne opsættes i. Som tidligere nævnt er der overvægt af kameraer i kommunale faciliteter. Det skyldes formentligt, at kommunen her selv kan beslutte, om de vil opsætte kameraer. Kameraer er derimod ikke lige så udbredte i de selvejende anlæg, hvor kommunerne ikke kan beslutte, at de skal sættes op. Derfor har det været op til de selvejende anlæg selv at vurdere, om de vil have kameraer. Der er dog enstemighed blandt embedspersonerne i kommuner om, at det er relevant at opsætte kameraer i selvejende faciliteter. Her fortælles det, at man oftest går dialogens vej for at få de selvejende faciliteter med, og at man ikke fremsætter det som et krav.

Skolefaciliteter er generelt et område, som har embedspersonernes opmærksomhed, men det er ikke altid, at skolerne har kameraer opsat. I nogle tilfælde har skolerne været imod det, blandt andet fordi skolerne mener, at de har råderet over faciliteterne på skolerne.

Endelig gælder det, at der er få kommuner, som har opsat kameraer udendørs og i svømmehaller, selvom der generelt udtrykkes et stort ønske herfor. Begge steder kræver særlige kameraer, som kan fungere uden strøm og kan klare regn og fugt. I en kommune søger man en løsning med solceller på udendørs kameraer, men er ikke helt kommet i mål endnu.

Brug og forventninger til brug af aktivitetsdata

Den store forskel i kommunernes erfaring med at foretage aktivitetsregistrering i faciliteter er vigtig at medtage i læsningen af det følgende, som fokuserer på, hvordan kommuner bruger/forventer at bruge aktivitetsdata.

Selvom der er forskel på erfaringerne, er det med baggrund i interviews klart, at der i *alle* kommunerne – de erfarne som de mindre erfarne – pågår en erkendelses- og læringsproces i forhold til brugen af aktivitetsregistreringsdata. Som en embedsperson i en kommune forklarer, er man i kultur- og fritidsafdelinger ikke vant til at bruge sådanne data, og det tager tid at omstille organisationen hertil. Det er en fællesnævner blandt de interviewede kommuner, og derfor er det relevant at fremhæve pointen i projektparadokset: 'Tilfør viden, vent med beslutninger'.

Med projektparadokset in mente følger nedenfor en gennemgang af de centrale temaer, som kommunale embedspersoner peger på, når det kommer til at bruge data. Men da den løbende lærings- og erkendelsesproces pågår, skal nedenstående ikke opfattes som en udtømmende liste over, hvordan kommunerne kommer til at bruge data. Nærmere skal det betragtes som et overblik over, hvordan kommunerne ifølge embedspersoner aktuelt bruger/forventer at bruge data.

De centrale temaer er blandt andet inspireret af arbejdet i Holbæk og Kalundborg Kommune. I alt er fokus på fire temaer:

- **Tema 1:** Styrke dialogen mellem foreninger, borgere og kommune om anvendelse, benyttelse og fordeling af tider i idrætsfaciliteter
- **Tema 2:** Optimere den kommunale drift af idrætsfaciliteter
- **Tema 3:** Målrette udviklingsarbejdet i foreninger og anlæg
- **Tema 3:** Kvalificere det politiske beslutningsgrundlag

De fire temaer bruges i det følgende til at beskrive kommunernes fokus i forhold til aktivitetsregistrering. Indledningsvist beskrives fokus inden for de enkelte temaer, hvorefter en række illustrative eksempler inden for temaerne, som er fremkommet i interviews og fokusgrupper med embedspersoner, trækkes frem. De primære strategiske perspektiver angives for hver af eksemplerne.

Det er i forhold til gennemgangen vigtigt at understrege, at der også findes andre eksempler end de nævnte, men at eksemplerne er valgt, fordi de er velegnede til at illustrere fokus. Desuden skal det nævnes, at udbredelsen af temaerne varierer, og at det ikke er alle kommuner, som arbejder med alle temaer.

Tema 1: Styrke dialogen mellem foreninger, borgere og kommune

Omdrejningspunktet for at styrke dialogen mellem foreninger og kommune er især data om booking og benyttelse for specifikke faciliteter. En bedre dialog med foreningerne om anvendelsen af idrætsfaciliteterne er noget, som alle kommunerne nævner som en bevæggrund for at anvende kameraregistrering.

Baggrunden for denne interesse er, at en lang række kapacitetsundersøgelser har vist, at en del bookede tider ikke benyttes. Specifikt nævner embedspersoner i en del kommuner, at interessen for at opsætte kameraer skyldes resultater fra kapacitetsundersøgelser foretaget med den manuelle metode i den specifikke kommune. Her har undersøgelser vist, at en del

bookede tider ikke benyttes, og dét forhold har man ønsket at forbedre. Mange steder har forvaltningen været meget involveret i at drive projektet frem, mens det i mindre grad synes at være båret af et politisk initiativ.

I den forbindelse er det også relevant at nævne, at mange embedspersoner fortæller, at forvaltningen har haft svært ved at få en god dialog med foreninger om benyttelse af idrætsfaciliteter, og at forvaltningen tit har manglet tilstrækkeligt data/bevis for den reelle benyttelse. Kameraregistreringerne skaber her et præcist og aktuelt overblik over booking og benyttelse, og det skaber ifølge kommunerne, som har anvendt det, en god dialog med foreningerne. Et par illustrative eksempler på den konkrete brug fremgår herunder:

- Det første eksempel vedrører dialog med foreninger om anvendelse af tider. Typisk har udgangspunktet for fordelingen været sidste års fordeling, og foreningerne har kunne beholde tider, når de søger dem igen. I denne forståelse har det overvejende været op til foreningerne selv at vurdere/ønske, om de vil have tiderne igen i næste sæson. Har de ønsket dem, har de også plejet at få dem tildelt.

Men med kameradata er det muligt for kommunen at se og evt. fremlægge, hvordan foreningerne bruger deres bookede tider, og det har været med til at skabe en god dialog og bevægelse væk fra 'plejer'¹⁰. Foreningerne booker ifølge en embedsrepræsentant fra en kommune mere realistisk og mere i overensstemmelse med deres behov. Foreningerne ved, at ubrugte tider nu bliver registreret, og foreningerne er ikke interesserede i at have mange bookinger, de ikke bruger. Derfor er foreningerne også blevet bedre til at afbooke.

I nogle kommuner har man tilmed oplevet at annonceringen af opsætninger af kameraer – også før de har været i funktion – har fået foreninger til at afbooke/afmelde tider, de ikke benytter.

Det er overvejende læring og dialog/formidling, som er på spil. Både forvaltning og foreninger får (ideelt set) bedre indsigt i anvendelsen af faciliteter (dvs. læring), og det fører til bedre formidling/dialog. Myndighedsudøvelse/beslutninger fremhæves ikke som centralt, da tilpasninger (f.eks. foreningers afbooking af tider) overvejende sker på eget initiativ.

- Det andet eksempel vedrører henvendelser fra en forening i løbet af sæsonen for at få tider i en facilitet. Her har embedsværket med kameraregistreringerne et bedre overblik over, hvor der er frie tider. Herunder tider i faciliteter, som er booket, men ikke bruges. Mekanismen kan også virke den anden vej, hvor en forening henvender sig og spørger til en specifik tid, som de gerne vil have, fordi de har set, at faciliteten har væ-

¹⁰ I forlængelse heraf er det også muligt at præsentere foreningerne for, hvordan de bruger deres bookinger. Det kan ske ved, at foreningerne én gang i kvartalet får en rapport, som sammenligner booking og benyttelse. Det er ifølge en kommune en god måde til at starte en dialog om, hvordan foreningen bruger sine bookinger

ret tom én eller flere træningsaftener. Her kan embedsværket med data ret præcist vurdere, om der er tale om regelmæssige udeblivelser eller en engangsforestilling. Viden herom gør dialogen med foreningen, som ønsker tiden, og foreningen, som evt. ikke har behov for den, nemmere.

Der er primært tale om strategiske perspektiver i forhold til formidling/dialog og myndighedsudøvelse/beslutninger. Formidling/dialog angår den (bedre) dialog med foreningerne om de enkelte tider, mens myndighedsudøvelse er relevant, hvis der med afsæt i dialog træffes beslutninger om at tildele eller fratage tider. Da der typisk er tale om enkeltstående tilfælde, er læring mindre præsent.

- Et tredje eksempel, som nævnes af embedspersoner, er behovet for at inddele sæsonen i flere dele. Typisk foregår sæsontildelingen én gang om året, men aktivitetsdata viser ifølge en embedsperson fra en kommune, at der er flere sæsoner i sæsonen. Derfor arbejder man i kommunen nu med at fordele tider i kortere perioder, så fordelingen kan tilpasses foreningernes behov.

Når kommunerne fortæller om det, er det særligt læring, de har fokus på. Læringen kan bruges til at tilpasse fordelingen af tider på sigt, og på den måde kan myndighedsudøvelse/beslutninger og formidling/dialog også med tiden blive relevant.

- Et fjerde eksempel vedrører borgernes mulighed for at booke/bruge faciliteter uden at være medlem af en idrætsforening. I nogle kommuner arbejder man med mulighed for online booking via app eller hjemmeside. I en anden kommune fortæller en embedsperson, at man har gjort det muligt for borgere at booke tider, som foreningerne ikke booker. Det kan f.eks. være en gruppe venner eller naboer.

Der er overvejende tale om formidling/dialog målrettet borgere, som gerne vil kunne bruge faciliteterne. For embedsværket indgår også læring i forhold til at få indblik i efterspørgslen herpå.

De ovenstående eksempler er som nævnt illustrative eksempler, som nævnes af embedspersoner i flere kommuner. Et gennemgående forhold i embedsværkets udlægning er, at informationsasymmetrien mellem foreningerne og kommunen mindskes. Førhen var det primært foreningerne, som havde viden om deres brug af tider, men dét forhold har embedsværket nu også indsigt i, og det skaber grundlag (ifølge kommunerne) for en bedre dialog om anvendelse af idrætsfaciliteter.

Tema 2: Optimere den kommunale drift

Mens den styrkede dialog mellem foreninger, borgere og kommune vedrører ret specifikke mål og er i fokus blandt alle kommuner, er der større variationer mellem kommunerne, når det kommer til optimering af den kommunale drift. Det er et tema, som især er blevet løftet i regi af GATE-21, og det er særligt kommuner med en vis erfaring, som nævner denne baggrund.

Her nævnes forskellige former for driftsoptimering, der har som omdrejningspunkt, at kameradata kan være embedsværkets øjne i anlæggene. Herunder fremgår illustrative eksempler:

- Et eksempel er styring af rengøring. Kameraerne opsamler data om, hvornår der har været aktivitet i anlæggene og dermed er behov for rengøring. Ligeledes giver data information om, hvornår der ikke har været aktivitet, og derfor ikke er behov for rengøring. Førhen skulle personalet køre ud til ikke-bemandede anlæg for at konstatere rengøringstilstanden og eventuelt gøre rent. I dag kan personalet spare køreturen, når der ikke har været aktivitet.

Der er overvejende tale om læring i forhold til at optimere den kommunale drift af faciliteter.

- Et andet eksempel er styring af anlæggenes åbningstid. I perioder uden bookinger og benyttelse, som data giver overblik over, kan anlæg lukkes for at spare udgifter til driftspersonale, varme, ventilation og lys. Det kan være relevant i forhold til den daglige planlægning (f.eks. ift. rengøring), men også på længere sigt. En embedsperson i en kommune fortæller eksempelvis, at de i sommerperioden planlægger at lukke en del anlæg, fordi der ikke er efterspørgsel, og anlæggene reelt ikke bruges.

Der er overvejende tale om læring i forhold til at optimere den kommunale drift af faciliteter. Fører læringen til beslutninger om at lukke faciliteter i visse tidsrum, vil der også være tale om myndighedsudøvelse/beslutninger.

- Et tredje eksempel kan omhandle placeringen af redskaber i anlæggene. En embedsperson i en kommune fortæller eksempelvis, at man førhen investerede i nye bænke til fodbold i en hal, når de gamle gik i stykker. Men i dag kan man se, om der er bænke i andre haller, som ikke længere bruges til fodbold og i stedet kan erstatte de ødelagte bænke. Overblikket over aktiviteter kan ligeledes give indblik i, hvor det er nødvendigt at have gymnastikredskaber, håndboldmål mm.

Der er overvejende tale om læring i forhold til at bruge tilgængelige redskaber bedst muligt. Fører læringen til beslutninger om at specialisere faciliteter til udvalgte aktiviteter, kan der også blive tale om myndighedsudøvelse/beslutninger.

- Et fjerde eksempel er indsigt i faciliteternes slitage. Antallet af aktiviteter på en kunstgræsbane kan eksempelvis indgå i beslutninger om, hvornår der er behov for at udskifte kunstgræstæppet. Det kan også være relevant i forhold til udendørsfaciliteter som mountainbikespor eller løberuter. Her kan tællere (dvs. ikke kameraer) opsættes, og optællingerne kan indgå i vej- og park-forvaltningers løbende vedligeholdelse heraf.

Der er overvejende tale om læring i forhold til at passe og vedligeholde faciliteter.

Tema 3: Målrette udviklingsarbejdet i foreninger og anlæg

Aktivitetsdata giver indblik i (en del af) aktivitetsniveauet i foreninger, som bruger faciliteter, hvor der er opsat kameraer. Det kan f.eks. være i forhold til antal afholdte træningstimer samt antal deltagere på de enkelte hold. Viden herom kan indgå i den kommunale idrætskonsulents arbejde med at tilbyde foreningsudviklingsforløb for foreninger. På samme måde kan data bruges i henhold til personale og ledere i anlæg. To illustrative eksempler fremgår herunder:

- Det første eksempel går på udviklingsarbejde i foreningerne. En embedsperson i en kommune fortæller eksempelvis, at de påtænker at bruge overblikket over foreningernes udvikling (f.eks. stigning eller fald i medlemstal) til at målrette tilbud. Det kan f.eks. være i forhold til at samle foreninger, som alle er udfordrede af faldne medlemstal. Førhen blev sådanne tilbud kommunikeret ens til alle foreninger, men data giver mulighed for at kommunikere mere direkte med nogle af de foreninger, som har et særligt behov.

Der er overvejende tale om læring og dialog/formidling i forhold til at målrette og gennemføre udviklingsarbejde i samarbejde med foreninger.

- Et andet eksempel går på at bruge data i arbejdet med at uddanne og omstille personalet i anlægget til at have mere fokus på aktiviteter og anlæggets samlede benyttelse. Data giver indblik i, hvad der sker i anlæggene, og det kan have stor værdi at målrette og tilrette udviklingsarbejde i decentrale anlæg. En embedsperson i en kommune fortæller, at de bruger data som en engangsvinkel til at gå i dialog med medarbejdere og ledere i anlæggene. Ifølge embedspersonen er det med til at skærpe personalets fokus på aktiviteter og planlægning. På samme måde har kameramålingerne haft fokus på at tilvende personalet i anlæggene til at arbejde mere digitalt. I forlængelse heraf påpeger en embedsperson i en anden kommune, at udviklingsarbejdet ikke kun behøver at handle om personalet, men også kan omhandle aktiviteter eller faciliteters fysiske rammer.

Der er overvejende tale om læring og dialog/formidling i forhold til at målrette og gennemføre udviklingsarbejde i – og i samarbejde med – anlæg.

Tema 4: Kvalificere det politisk beslutningsgrundlag

Aktivitetsdata kan anvendes på flere fronter i kvalificeringen af politiske beslutninger. Data kan bruges til løbende at give politikere indblik i den faktiske brug af faciliteter/lokaler samt indgå i beslutningsprocesser om renovering, etablering eller permanent lukning af faciliteter/anlæg. Tidligere har bookingdata og brugernes efterspørgsel været de primære indspil i forhold til brug, men det kan altså nu suppleres med faktuelle tal på benyttelsen.

- Et eksempel på denne anvendelse af data kommer fra en kommune, som for nylig har fået opført et nyt idrætsanlæg. Man traf beslutning om opførsel uden tal for den faktiske benyttelse, og havde man haft den viden om benyttelse, som man har i dag, havde

man ifølge en embedsperson i kommunen nok valgt at bygge anderledes. Andre embedspersoner fortæller på lignende vis, at de vurderer, at data kommer til at spille en rolle i forhold til fremtidige anlægsbeslutninger, men også at det tager tid at omstille det politiske niveau til at arbejde mere datadrevet. I den forbindelse pointerer flere embedspersoner, at aktivitetsdata ikke kan stå alene, men kan indgå som et element i det samlede beslutningsgrundlag om reovering, etablering eller lukning anlæg.

Der er primært tale om læring i forhold til at få indsigt i den aktuelle status på facilitetsområdet, som kan være relevant at inddrage i et større beslutningsgrundlag. Når der træffes beslutninger f.eks. om opførelse af nye anlæg eller ikke, er myndighedsudøvelse/beslutninger også i spil.

- Et andet element, som nævnes af embedspersoner, er datas rolle i at informere politikere om idræts- og fritidsområdet. I det her perspektiv spiller data en rolle i at formidle til politikere, hvad der sker på området i anlæg såvel som i foreninger.

Fokus er her primært på løbende orientering af det politiske niveau. Det trækker på læring, men også formidling/dialog.

- Et tredje eksempel er datas rolle i tilpasningen og udarbejdelsen tilskudsmodeller til idrætsanlæg – det nævnes som særligt relevant i forhold til selvejende anlæg. En kommune har lavet driftsaftaler med anlæg, hvori benyttelsesdata indgår. Tilskuddet forudsætter et vist aktivitetsniveau i anlæggene og skaber på den måde et incitament for, at anlæggene sikrer et vist aktivitetsniveau. En anden kommune har lavet et forsøg, hvor man udbetaler tilskud til de selvejende haller ud fra kameramålinger – når der registreres aktivitet (uanset om det er en booket tid eller ej), udbetales et tilskud til anlægget. På den måde skabes der et incitament i anlæggene for at understøtte og skabe aktivitet.

Den øgende viden (dvs. læring) om anvendelsen af faciliteter – og evt. sæsonudsving (jf. tema 1) – kan indgå i et beslutningsgrundlag om at vedtage nye fordelingsprincipper (dvs. myndighedsudøvelse/beslutninger).

Opsummering

Kommunernes brug/forventninger til brug kan som klargjort ovenfor inddeles i fire temaer. Det første tema omhandler at styrke dialogen mellem foreninger, borgere og kommune med henblik på bedre anvendelse af idrætsfaciliteter, mens det andet handler om at optimere den kommunale drift. Det tredje tema vedrører foreningsudvikling, mens det fjerde omhandler datas anvendelse i forhold til at informere det politiske niveau.

Tabellen herunder viser eksemplerne inden for de fire temaer og de strategiske perspektiver, som de overvejende trækker på.

Tabel 1: Temaer og strategiske perspektiver for kommuner og anlæg

Tema	Eksempel	Strategisk perspektiv		
		Læring	Formidling/ dialog	Myndigheds- udøvelse
Dialog mellem foreninger, borgere og kommune	Dialog om anvendelse af tider	X	X	
	Henvendelser fra foreninger		X	X
	Inddele sæsonen i flere perioder	X		
	Borgeres booking af faciliteter	X	X	
Optimere den kommunale drift	Styring af rengøring	X		
	Styring af anlægs åbningstid	X		
	Placering af redskaber	X		
	Indsigt i slitage	X		
Målrette udviklingsarbejdet	Udviklingsarbejde i foreninger	X	X	
	Udviklingsarbejde i anlæg	X	X	
Informere det politiske niveau	Opførelse af anlæg/faciliteter	X		X
	Information om idrætsområdet	X	X	
	Tilpasse og udarbejde tilskudsmodeller	X		X

Som det fremgår af tabellen og beskrivelserne ovenfor, er der typisk flere strategiske perspektiver på spil. Perspektiverne kan i praksis være svære at adskille, men i et strategisk anvendelsesperspektiv kan det være en hjælp at overveje, hvordan data anvendes – og med hvilket strategiske perspektiv. Det kan blandt andet være i forhold til at forventningsafstemme med centrale aktører, men også i forhold til at skabe overblik over, hvordan indsatser skal planlægges. Herunder hvad udbyttet af dem skal være: Skal der læres, formidles eller træffes beslutninger?

LOA's brug af og forventninger til aktivitetsregistrering med kameraer

LOA er en udviklingsfond, der har til formål at påvirke og udvikle fremtidens idræts-, fritids- og kulturbyggeri (*fritidsbyggeri*). Fonden uddeler årligt ca. 80 mio. kr. til projekter, hvilket udgør en lille andel af de samlede, årlige anlægsudgifter til fritidsbyggeri. En af de centrale måder fonden påvirker fritidsbyggeri på, er derfor gennem erfarings- og vidensdeling fra eksempelprojekter. Desuden søger fonden indflydelse gennem videns- og forskningsproduktion, som ikke direkte behøver at omhandle det byggede miljø, men også kan omhandle faciliteters organisering, styring og ledelse.

Empirisk trækker dette afsnit på dialog med LOA. Der har i forbindelse med projektet været løbende dialog med centrale medarbejdere i LOA om fondens brug og forestillinger om brug af aktivitetsregistreringer. I tillæg hertil er der blevet gennemført et fokusgruppeinterview med udvalgte medarbejdere i fonden. Endeligt har fonden udarbejdet skriftlige beskrivelser af, hvordan aktivitetsregistrering påtænkes at blive brugt.

LOA's baggrund for kameraprojektet

Helt overordnet spiller aktivitetsregistrering ind i fondens bestræbelserne på at arbejde strategisk og analytisk. Ifølge LOA er der særligt to henseender, som gør aktivitetsregistrering relevant.

For det første har aktivitetsregistrering et strategisk og analytisk perspektiv i forhold til de *konkrete* byggeprojekter, som fonden yder støtte og rådgivning til. Her er fokus på dialogen med projektmagere om, hvad der skal bygges og hvordan. Det er tanken, at viden fra aktivitetsregistrering skal være med til at skærpe dialogen med projektmagere om centrale arkitektoniske valg. Det kan blandt andet ske ved at inddrage viden fra analyser og evalueringer, som fonden løbende skal gennemføre af de større projekter, som fonden yder støtte til.

For det andet har aktivitetsregistrering et strategisk og analytisk perspektiv i forhold til at indsamle *generel* viden om benyttelse af faciliteter og anlæg på idræts-, fritids- og kulturområdet. Det er et spor som især forfølges sammen med kommuner og anlæg, og som var omdrejningspunktet for forrige afsnit. Der henvises derfor til dette afsnit.

Fokus er i det følgende derfor på aktivitetsregistreringens strategiske og analytiske indflydelse i konkrete byggeprojekter. Det sker med afsæt i to temaer: 'Skærpet dialog i rådgivningsforløb med projektmagere' og 'analyse og evaluering af gennemførte projekter'. Som det var tilfældet med kommunerne, trækkes de centrale strategiske perspektiver (læring, formidling/dialog og myndighedsudøvelse) frem.

Tema 1: Skærpet dialog i rådgivningsforløb med projektmagere

Rådgivning og projektsparring er kerneaktiviteter for LOA. Når fonden støtter byggeprojekter, sker det under forudsætning af, at fonden gennemfører rådgivningsforløb med projektmagerne, hvilket giver fonden mulighed for at påvirke og udvikle fritidsbyggeri.

Generelt ønsker fonden, at projektmagerne går mere strategisk og analytisk til værks, og det er tanken, at aktivitetsregistreringer kan være med til at fremme dette. Brug af aktivitetsdata i projekter (f.eks. ved at opsætte kameraer og belyse den aktuelle status) kan være med til at spore projekter ind på en strategisk og analytisk tilgang til projektarbejdet, og konkret forestiller LOA sig, at inddragelsen af aktivitetsregistreringsdata kan ske flere steder i projektførelsen. Der kan her skelnes mellem afklaringsfasen og den løbende projektrådgivning i støttede projekter.

Afklaringsfasen

Afklaringsfasen forløber, før LOA bevilliger økonomisk støtte til et projekt. Afklaringsfasen har fra LOA's perspektiv til formål at afklare, om projektet er støtteberettiget og kan/skal modtage støtte. Der er en række kriterier, som projekter skal opfylde for at komme i betragtning til støtte, som blandt andet handler om adgang og udvikling af arkitektoniske greb.

Den indledende fase handler for LOA om at blive klogere på projektets formål og udformning. Aktivitetsregistreringsdata fra faciliteter/anlæg i lokalområdet kan være relevant at inkludere i forhold til at skabe overblik over konteksten og behovet for den pågældende facilitet/anlæg, samt hvilke målgrupper som er i fokus. Data om den faktiske benyttelse og efterspørgsel i et område kunne eksempelvis være forhold, som er væsentlige for projekt-magerne at medtage i overvejelserne om projekters formål og udformning.

Aktivitetsregistreringsdata kan dog ikke stå alene i denne proces, men skal indgå i et større datamateriale, som også kan inkludere viden om de lokale borgeres motions- og idrætsvaner samt udbud og tilgængelighed af faciliteter/anlæg (f.eks. via facilitetsdatabasen.dk).

Selvom aktivitetsregistreringsdata altså kun udgør et delelement i det samlede vidensgrundlag, er det opfattelsen hos LOA, at netop viden om den faktuelle benyttelse (herunder på tværs af året) vil være et væsentligt bidrag i forhold til at skabe en bedre dialog med projekt-magerne om det reelle behov for at etablere nye faciliteter/anlæg.

Umiddelbart er det primært læring og dialog/formidling, som LOA betoner i denne fase. Formidling/dialog er særligt i fokus i forhold til at forbedre betingelserne for kommunikationen med projekt-magerne om deres projekt, mens læring for LOA især handler om, hvordan man kan inddrage aktivitetsregistreringsdata i den indledende dialog med projekt-magere. Myndighedsudøvelse er i denne fase mindre præsent, men kunne være relevant i det tilfælde, at LOA vil trække på aktivitetsregistreringsdata i forhold til at udvælge projekter, som er støtteværdige. Det kunne f.eks. ske, hvis LOA kræver dokumentation for behovet for en facilitet/anlæg, f.eks. via aktivitetsregistreringsdata.

Løbende projektrådgivning

Den løbende projektrådgivning forløber, når LOA har bevilliget støtte til et projekt. Undervejs i projektføreløbet yder LOA rådgivning i forhold til at sikre den bedst mulige realisering af projektet.

Som udviklingsfond har LOA en række fokuspunkter i deres arbejde, som de søger at få implementeret i faciliteter/anlæg. De konkrete fokuspunkter forandrer sig over tid, hvorfor nedenstående angiver nogle aktuelle interessepunkter for fonden.

LOA fremhæver tre eksempler på interessepunkter, som aktivitetsregistrering kan have en rolle i at fremme i projekter:

1. For det første er det et interessepunkt for LOA, at projekter inkluderer/fremmer en ny aktivitetsadfærd. LOA støtter ikke – eller har interesse i – projekter, som skaber mere af det, der allerede findes, eller 'kopier' allerede kendte løsninger. Hvad en ny aktivitetsadfærd konkret dækker over beror på en vurdering i det enkelte projekt, og det er derfor ikke muligt at opstille faste kriterier herfor. Dog peger LOA på en række eksempler på, hvad ny aktivitetsadfærd kunne være.

Et eksempel går på, i hvilket omfang faciliteter/anlæg hindrer eller understøtter, at nye aktiviteter får plads i faciliteter/anlæg. Alternativt kunne det også handle om bedre plads til og forhold for nicheaktiviteter.

2. Et andet interessepunkt for LOA går på forbindelsen mellem forskellige områder i faciliteter/anlæg. Herunder forbindelsen mellem ude og inde. Interessen er her på, hvordan brugere bevæger sig i faciliteter, og om det eksempelvis er de samme brugere, som anvender aktivitetsflader og kommer i sociale områder. Der er også interesse i at skabe gode forbindelser mellem inde og ude. Herunder, hvilke arkitektoniske greb i faciliteterne, som kan være med til at åbne faciliteterne op til omkringliggende udearealer.
3. Et tredje interessepunkt vedrører brugersammensætningen i faciliteter/anlæg. LOA har eksempelvis fokus på inklusion af teenagepiger i faciliteter og er derfor også interesseret i arkitektoniske greb, som kan understøtte denne brugergruppes brug af faciliteter/anlæg. Et beslægtet interessepunkt vedrører selvorganiserede udøveres adgang til og brug af faciliteter/anlæg.

I den løbende sparring vil det i udgangspunktet være relevant at inddrage erfaringer og data fra andre faciliteter (med lignende udfordringer/arkitektoniske greb). Desuden kan det være relevant at inddrage målinger af den aktuelle status (hvis der er tale om ombygning af en eksisterende facilitet), før et arkitektonisk greb iværksættes. Selve målingerne af virkningen af det arkitektoniske greb hører til evalueringen, som er i fokus i næste afsnit.

Pointen i ovenstående for LOA er, at aktivitetsregistreringsdata kan anvendes til at belyse nogle centrale fakta om udvalgte problemstillinger. I det omfang, det er muligt, skal problemstillinger belyses via aktivitetsregistreringsdata. Dertil kan knyttes andre datakilder, som kan være med til at skabe et oplyst grundlag, som dialogen om udformningen af konkrete arkitektoniske greb kan trække på.

Et vigtigt element som aktivitetsdata med tiden vil kunne bidrage med er at inddrage erfaringer fra andre projekter, hvor man tidligere har anvendt specifikke greb. Her vil det højne dialogen at kunne inddrage faktuelle data på erfaringerne med et givent arkitektonisk greb¹¹.

I den løbende projektrådgivning er det særligt dialog/formidling, som LOA lægger vægt på. Aktivitetsregistreringsdata skal anvendes til at sætte fokus på potentielle effekter af arkitektoniske grebs udformning og på den måde indgå i en proces, hvor flest mulige perspektiver i den konkrete udformning bliver belyst.

Tema 2: Analyse og evaluering af gennemførte projekter

LOA skal gennemføre evalueringer af alle større projekter (ca. 15 om året), som fonden yder støtte til. Aktivitetsdata kan indgå som et vigtigt element i evalueringerne ved at give

¹¹ Et eksempel LOA nævner er det udendørs atletik stadion ved SDU. Her er en problematik i diskussioner om at gentage elementer herfra, at man ikke har data på, hvordan det reelt har virket i forhold til benyttelse (dvs. hvor mange personer bruger det, og hvornår). Data kan give information herom og dermed højne dialog.

konkrete tal på virkningen af specifikke arkitektoniske greb og ved at kvalificere gennemførelsen af evalueringstiltag af mere kvalitativ art. Derfor ser LOA gerne, at alle projekter får opsat kameraer, der kan måle de centrale arkitektoniske forhold i projekter.

I forhold til at give konkrete tal på virkningen af arkitektoniske greb kan aktivitetsdata give oplysninger om det liv, som projekter/faciliteter får, efter fonden har afsluttet deres rådgivningsproces. Datamateriale fra kameramålinger kan her give fonden mulighed for at genbesøge faciliteten (typisk efter en årrække) for at se, hvordan faciliteten/projektet fungerer. Genbesøg kan være med til at give indblik i, hvad der virker, og hvad der ikke virker. Datamaterialet kan også bruges til at opsamle erfaringer om, hvordan særlige typer af faciliteter/lokaler fungerer (f.eks. via nogle basistal på brug).

Evalueringer kan udføres af fonden selv eller der kan hyres en ekstern aktør. I begge tilfælde er det tanken, at aktivitetsregistreringsdata kan bidrage med kvantitative data til evalueringen. Fondens har brugt mange ressourcer på kvantitative stikprøveoptællinger, og her kan kameraerne mindske udgifterne til den kvantitative del, hvilket potentielt kan frigøre ressourcer til den kvalitative del. Desuden har kameraerne også den fordel, at data er mere validt, end manuelle optællinger. Desuden kan data bruges i forhold til den konkrete planlægning af evalueringsarbejdet. Via aktivitetsregistreringsdata kan man se, hvornår det er relevant at indsamle data. Det kan f.eks. være relevant, hvis aktivitetsregistreringsdata skal suppleres med yderligere informationer om særlige problemstillinger/målgrupper (f.eks. udøveres køn og alder).

Det skal her nævnes, at LOA ikke direkte kan bestemme, hvor eventuelle kameraer skal sættes op, og hvordan de skal bruges i evalueringssøjemed. Derfor er det i første omgang også op til de enkelte projektmagere at definere, hvordan kameraer eventuelt kan indgå i en evaluering. LOA indtager derfor en rådgivningsrolle i processen, men vil have interesse i at få kameraerne placeret, så de kan understøtte fondens interesser i tælling som et alsidigt redskab for udvikling af bedre faciliteter til fritidslivet.

I forlængelse af ovenstående – og tema 1 – har LOA udpeget to særlige udviklingsdimensioner for aktivitetsmålinger, som fonden gerne ser fokus på i evalueringer af projekter.

1. For det første ser fonden gerne, at evalueringer inkluderer måling af ny aktivitetsadfærd og faciliteter til nicheaktiviteter. En vigtig detalje for at vurdere udviklingen er at få mere viden om, hvordan faciliteter kan understøtte ny aktivitetsadfærd/nicheaktiviteter. Herunder, om der er potentialer for at slå mindre nicheaktiviteter sammen i udvalgte faciliteter og/eller muligheder for flerfunktionel indretning af faciliteter.
2. For det andet ser fonden gerne, at fokus er på at måle forbindelser mellem forskellige områder i faciliteter. Herunder ude- og indeområder. Er det eksempelvis de samme brugere, som bruger de sociale områder og aktivitetsfladerne, eller er de opdelte, når det gælder udøvere. Det er særligt relevant i forhold til fondens fokus på at skabe mødesteder.

Dertil kommer en interesse for brugerflowet i faciliteterne. Hvordan kan man eksempelvis optimere indretningen og inddelingen af ude- og indeområder, opholdssteder og aktivitetsflader – særligt i forhold til at synliggøre forbindelserne mellem disse

I evalueringer er det særligt læring, som er på spil for LOA. Det handler om at få mere viden om, hvilke effekter der har været af de arkitektoniske greb i projekterne, hvor aktivitetsregistreringsdata bliver en kilde blandt andre. Dialog/formidling er også på spil i den forstand, at centrale læringspunkter fra projekter viderefremmes af fonden, så de kan virke bredere end det enkelte projekt. Det kan f.eks. ske via inspirationskataloger eller anden form for vidensformidling.

Opsummering

Ovenstående har givet indsigt i, hvordan LOA forestiller sig at anvende aktivitetsregistreringsdata i deres arbejde. Det er særligt relevant i forhold til to temaer, som er 'skærpet dialog i rådgivningsforløb med projektmagere' og 'analyse og evaluering af gennemførte projekter'.

Tabellen herunder viser, hvilke strategiske perspektiver der er på spil inden for de to temaer.

Tabel 2: Temaer og strategiske perspektiver for LOA

Tema	Eksempel	Strategisk perspektiv		
		Læring	Formidling/ dialog	Myndigheds- udøvelse
Skærpet dialog i rådgivningsforløb med projektmagere	Afklaring af projektets formål og udformning	X	X	
	Løbende projektrådgivning		X	
Analyse og evaluering af gennemførte projekter	Ny aktivitetsadfærd	X	X	

Som det fremgår af tabellen, er det umiddelbart læring og formidling/dialog, som er i spil for LOA, når det angår projekter. Perspektiverne kan komme på spil forskellige steder i fondens arbejde, som er blevet illustreret ved den løbende projektrådgivning og evaluering, men internt i fonden kan aktivitetsregistreringsdata også bidrage til opmærksomhed på, hvad effekten er af arkitektoniske greb. Det kan spille ind i prioriteringer i fremtidige projekter. På sigt kan det være en overvejelse, om data også skal have relevans i forhold til myndighedsudøvelse – det kan f.eks. være i henhold til beslutninger om støtte til projekter.

Det er her vigtigt at nævne, at LOA også har interesse i at øge den generelle viden om benyttelse af faciliteter og anlæg på idræts-, fritids- og kulturområdet, som knytter an til den del, som er belyst i afsnittet om kommunerne.

Del 3: Opsamling og fremtidige perspektiver

Dette notat har fokuseret på aktivitetsregistrering i idræts-, fritids- og kulturfaciliteter (fritidsfaciliteter). Fokus har været på den strategiske anvendelse i kommuner og hos LOA. Herunder følger en kort opsamling af resultaterne, hvorefter fokus er på fremtidige perspektiver.

Aktivitetsregistrering med kameraer er nyt

LOA iværksatte i 2019 et pilotprojekt, som havde til formål at udbrede brugen af aktivitetsregistreringer i fritidsfaciliteter. Pilotprojektet startede ud med syv kommuner, og i dag findes der mere end 600 kameraer i mere end 20 kommuner. Kameramåling har stor opmærksomhed, og flere og flere kommuner synes at implementere det.

Dette notat viser, at aktivitetsregistrering med kameraer er nyt for mange kommuner, og at kommunerne befinder sig i en afsøgningsfase, hvor fokus er på at finde ud af, hvordan aktivitetsregistrering kan implementeres i den kommunale forvaltning. Dette notat skaber et overblik over en række emner, som aktivitetsregistreringer kan anvendes til.

Der er anlagt et strategisk perspektiv i notatet, og konkret er perspektiver i forhold til læring, dialog/formidling og myndighedsudøvelse blevet undersøgt. Kommunernes forventninger til aktivitetsregistrering kan inddeles i fire overordnede temaer, som er 'styrke dialogen mellem foreninger, borgere og kommune om anvendelse, benyttelse og fordeling af tider i idrætsfaciliteter', 'optimere den kommunale drift af idrætsfaciliteter', 'målrette udviklingsarbejde i foreninger og anlæg' og 'kvalificere det politiske beslutningsgrundlag'. Der er tale om mange forskellige områder, og analyser viser her, at kommunerne ser mange perspektiver i at anvende aktivitetsregistrering.

Ser man på de strategiske perspektiver, så er kommunerne aktuelt optagede af læring og formidling/dialog, mens der er mindre fokus på myndighedsudøvelse/beslutninger. Det er dog forventningen i kommunerne, at myndighedsudøvelse/beslutninger vil få større vægt i takt med, at kommunerne får flere erfaringer med at bruge aktivitetsregistrering.

LOA har en generel interesse i, at aktivitetsregistrering bliver mere udbredt i kommunerne, og at der arbejdes mere strategisk med udviklingen af fremtidens fritidsfaciliteter i de projekter, fonden støtter. Derfor er samarbejde og dialog med projektmagere vigtigt, og samlet set kan LOA's forventninger opsummeres via temaerne 'skærpet dialog i rådgivningsforløb med projektmagere' og 'analyse og evaluering af gennemførte projekter'. LOA er særligt optaget af strategiske perspektiver i forhold til læring og dialog/formidling, mens et fokus på myndighedsudøvelse/beslutninger er mindre aktuelt.

Et af fokuspunkterne i notatet har været på, hvor der skal måles. I kommunerne kan der identificeres to overordnede tilgange, som spænder fra at opsætte kameraer så mange steder som muligt til at opsætte kameraer i de faciliteter, hvor der er størst efterspørgsel og behov. For LOA handler det især om at identificere særlige problemstillinger, som man

gerne vil blive klogere på. Her er det vigtigt at opstille kameraer, så de kan belyse problemstillingerne.

Det er vigtigt at pointere, at fokus i dette notat alene har været på kommunale forvaltninger og LOA's forventninger til brugen af aktivitetsregistrering. To forhold er væsentlige at pointere i den sammenhæng. For det første synes opsætningen af kameraer i kommunerne især at være initieret på forvaltningsniveau og drevet af embedsværket. Det betyder, at aktivitetsregistrering i de fleste kommuner ikke har været underlagt en egentlig politisk beslutningsproces. I forlængelse heraf er det væsentligt at pointere, at dette notat ikke har haft fokus på brugerperspektivet – eksempelvis hvordan foreninger og brugere opfatter, at der bliver foretaget registrering af deres aktiviteter i fritidsfaciliteterne. Det er generelt en vinkel, som indtil videre er underbelyst.

Fremtidige perspektiver

Med baggrund i notatet er det muligt at pege på en række fremtidige perspektiver. Det gøres med afsæt i tre udvalgte temaer.

Tema 1: Analyseredskab og nøgletal

En af de centrale bevæggrunde for notatet var at udvikle et analyseredskab med konkrete nøgletal, som LOA kan lægge ned over projekter, og som kommunerne kan bruge i deres daglige virke. Analyseredskabet skal baseres på en række nøgletal, som er nemme at formidle og forstå.

Det er dog her vigtigt at trække projektparadokset frem (se evt. Figur 2). Projektparadokset pointerer, at det er vigtigt at tilføre viden og vente med beslutninger. Både LOA og mange kommuner er i en fase, hvor de søger at blive klogere på, hvordan aktivitetsregistreringsdata kan anvendes strategisk. Med baggrund i de gennemførte interviews er det en anbefaling, at man i kommunerne og LOA fortsætter med at blive klogere, før man lægger sig fast på et egentligt analyseredskab. Der er behov for mere viden og afklaring af, hvordan aktivitetsregistreringsdata får mening i de pågældende organisationer. Blandt andet vil det være væsentligt i højere grad at inkludere et brugerperspektiv (uddybes i tema 3 herunder).

Med forbehold for, at der er behov for mere viden og afklaring i kommunerne og LOA, kan der med baggrund i dette notat og Idans generelle viden om måling og anvendelse af aktivitetsregistreringsdata alligevel peges på nogle centrale forhold og nøgletal, som er væsentlige at inkludere i et egentligt analyseredskab. Disse kan inddrages i det fremtidige arbejde hermed.

Notatet har vist, at der er interesse for nøgletal, som beskriver den faktiske benyttelse af faciliteter/anlæg i forskellige tidsrum. Der er her ønske om at kunne dele analyser op på forskellige tidsrum, geografi og typer af anlæg. Desuden vil det også være væsentligt at se på aktivitetstype, arrangør og informationer om udøvere. Bilag 2 indeholder en kort præsentation af de relevante nøgletal. I tillæg til disse nøgletal vil der være nogle kommuner, som

også har en interesse i nøgletal i forhold til driftsoptimering. Aktuelt kan henvises til GATE-21's 'Optimeter', som indeholder udvalgte nøgletal for drift (Optimeter indeholder også andre nøgletal).

Det er nøgletal, som har været omdrejningspunktet i analyser foretaget med manuel metode. Det gælder eksempelvis i enkeltstående undersøgelser i kommuner og i forskningsprojektet 'Fremtidens idrætsfaciliteter'. Der er med andre ord tale om allerede kendte nøgletal, men med den forskel, at data indsamles på en anden måde (som mindsker diskussion af datas validitet) og over en længere periode (dvs. kontinuerligt). Det er med til at øge anvendeligheden af data.

I forhold til den manuelle registrering er der dog også forhold som alder og køn, som de digitale målinger pt. ikke indsamler oplysninger om. Det har ikke været den store interesse i analyser baseret på manuelle data ind til videre, men er dog forhold, som aktører efterspørger viden om. Det kan især være relevant for LOA, og her kan kameradata suppleres med manuel dataindsamling. Det kunne f.eks. handle om udøvernes alder og køn. Den manuelle dataindsamling kan planlægges via kameradata.

Tema 2: Rapporter og analyser

I forlængelse af ønsket om et analyseredskab og nøgletal er der også behov for, at den mægen data, som løbende indsamles, bliver underlagt en egentlig analyse. Kommunerne indsamler store mængder af data løbende, og det vil være de færreste kommuner, som har kapacitet eller ressourcer til at foretage større analyser. Herunder analyser på tværs af kommuner.

En stor styrke ved den manuelle metode har været, at de har været underlagt en egentlig analyse, og at der er blevet udarbejdet en rapport, som har givet politikere, brugere og forvaltning et fælles udgangspunkt for dialog. En udfordring ved kameramålinger kan blive, at der ikke bliver udarbejdet større rapporter, som kan give aktørerne et fælles udgangspunkt.

Derfor vil det være relevant at få etableret en metode, som kan samle data på tværs af kommuner og undersøge særlige problemstillinger. Det kan eksempelvis være relevant at undersøge nærmere, hvad god benyttelse er på tværs af forskellige typer af faciliteter/anlæg, ligesom det også vil være relevant at se på tværs af forskellige geografiske områder (land/by). Sådanne analyser kan være med til at øge den lokale forståelse og indsigt i den aktuelle status, og hvilke handlemuligheder som er relevante at iværksætte.

Sådanne analyser vil især være relevante i et lærings- og dialog/formidlingsperspektiv, og på den måde vil analyserne knytte an til den overordnede tilgang til aktivitetsregistrering, som aktuelt findes i kommunerne og LOA. Derfor kan det også være relevant at se på, hvordan aktører på tværs kan støtte op om gennemførelsen heraf.

Tema 3: Fokus på brugerperspektivet

Endelig er det væsentligt – som det også blev nævnt i opsamlingen – at få indsigt i, hvordan den øgede aktivitetsregistrering påvirker brugere. Fritidsområdet har historisk været baseret på frivillighed og tillid mellem brugere og forvaltning/politikere, og det interessante – og ubelyste – spørgsmål i denne sammenhæng er, om den øgede registrering kan ændre ved dette forhold. Og eventuelt hvilke konsekvenser det har.

I forlængelse af fokus på brugerperspektivet kan det også være relevant at inddrage det politiske niveau mere i anvendelsen af aktivitetsregistrering. Politikere har i begrænset omfang været inddraget i udrulningen af kameraer, men når man ser på de mange områder, som aktivitetsregistrering kan få indflydelse på, vil det være relevant at knytte nærmere an til det politiske niveau. Dels for at give politikerne mulighed for at have indflydelse på udrulningen af aktivitetsregistrering, dels for at sikre politisk opbakning til området.

Litteratur

Dooren, V., Bouckaert, G., & Halligan, J. (2015). *Performance Management in the Public Sector*.
Routhledge.

Høyer-Kruse, J., Iversen, E. B., & Forsberg, P. (2017). *Idrætsanlægs benyttelse og brugernes tilfredshed*. Odense: Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet.

Bilag 1

Kommune	Antal kameraer i alt
Roskilde	79
Kalundborg	53
Egedal	37
Favrskov	14
Kolding	40
Køge	15
Slagelse	25
Holbæk	53
Assens	4
Holstebro	26
Tårnby	13
Odense	33
Vejle	20
Oddsherred	24
Albertslund	22
Gentofte	31
Hørsholm	32
Fredensborg	30
Rudersdal	40
Hedensted	30
Frederiksberg	30
Allerød	25
Silkeborg	15

Bilag 2

Nedenfor følger input til overvejelser om analyseredskab og nøgletal. Først beskrives de centrale nøgletal, hvorefter fokus er på relevante opdelinger.

Centrale nøgletal:

- **Booking** (i pct.) er de tildelte tider i faciliteterne til brugere. Bookingerne fordeles for en periode og er således et udtryk for efterspørgslen på tider. En høj andel booket tid (reservationer) er et udtryk for stor efterspørgsel på faciliteten.
- **Benyttelse** (i pct.) angiver andelen af de tilgængelige aktivitetstimer, hvor faciliteten reelt er i brug i registreringsugerne. Benyttelse udtrykker den reelle brug af de undersøgte faciliteter i de to undersøgelsesuger. Omvendt udtrykker den ikke-benyttede tid muligheder for at udnytte faciliteterne til mere aktivitet. En facilitet er registreret som benyttet, hvis der har været mindst én aktiv til stede.
- **Fremmøde til bookede tider** (i pct.) fremmødeprocenten angiver, hvor stor en del af de bookede tider i de to undersøgelsesuger, som brugerne benytter. Lavere fremmøde end booket tid kan have to årsager: Enten at brugere helt udebliver fra deres tid, eller at de ikke benytter deres afsatte tid til fulde.

Dele analyser og nøgletal op på følgende parametre:

- **Tidsrum**
Opgøre booking, benyttelse og fremmøde til bookede tider i forskellige tidsrum. Der er stor forskel på booking, benyttelse og fremmøde til bookede tider på tværs af dage og tidsrum, og derfor er det relevant at se nærmere herpå. Det kan også åbne op for at tilpasse strategier til de specifikke problemstillinger/forhold. Umiddelbart er det relevant at se på tværs af dage (hverdage og weekender) og tidsrum (kl. 8-22, 8-16, 16-22 og 17-20). Herunder også på udsving på tværs af året – er der flere sæsoner i sæsonen?
- **Geografi**
Opgøre booking, benyttelse og fremmøde til bookede tider på tværs af områder i kommunen/landet – bl.a. med baggrund i befolkningstæthed. Analyser indikerer, at variationen blandt andet hænger sammen med faciliteters befolkningstæthed. Desto flere borgere, der bor i facilitetens nærområde, desto højere synes booking, benyttelse og fremmøde til bookede tider at være.
- **Facilitetstyper**
Opgøre booking, benyttelse og fremmøde til bookede tider på facilitetstyper. Der er store variationer i efterspørgslen og brugen af forskellige typer af faciliteter, og derfor er det også relevant at se på tværs af typer. Det kan f.eks. være almindelige idrætshaller, mindre haller, kunstgræsbaner og svømmehaller, men i takt med, at

flere typer af faciliteter kommer til (også fritids- og kulturfaciliteter), vil det være nødvendigt at præcisere listen.

- **Antal deltagere, aktivitetstype og arrangør**

I tillæg til ovenstående kan det også være relevant at se nærmere på antal deltagere (som et andet mål for benyttelse), aktivitetstype og arrangør. Aktivitetstype er forhold, som en del kommuner allerede er optagede af, mens arrangører også giver en indikation af, hvor bred en brugerskare faciliteterne henvender sig til.

- **Alder og køn**

I forhold til særligt det politiske niveau kan det være relevant også at indarbejde informationer om køn og alder. Det kan f.eks. ske via manuelle stikprøver, som kan tilrettelægges ud fra aktivitetsregistreringsdata.

